

Noored Kihnus

21.novembrikuu päeval sõitis üks valge buss koos seto noorte ja nende sõpradega Kihnu. Plaanis oli veeta ödus ja teine nädalavahetus saarel. Reis tänu Neptuni ja Ilmataadi kokkumängule osutus plaanitud lühemaks, kuid vaatamata sellele jõuti laulda ja tantsida ning teha talgutõid Kihnu Noorte Seltsi uue maja ümber. Ühtlasi vahetati ka muljeid ja kogemusi projektide kirjutamisest ja kõneldi tuleviku plaanidest. Lepiti kokku, et järgmisel aastal minnakse kindlasti uuesti Kihnu ja sealsed noored tulevad Setomaale. (Meriin Lõiv)

Lodi vii ja lodi tuu

Seto Nuuri Seltsi liikme' tahtsõ minnä' lodjaga Emajõe pääle sõitma. Aigu võtsõ, a asja tuust mõttõst õks sai.

Hõrna Maar' a

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Võtimi hinnäst kokko ja 16. novembri hummogu kell 9 pidime lodjakoja man kokko saama uma seltskonnaga. Üteh lubati võtta süüki, juuki, pillimihi ja lauluhellü.

Kell om hummogu 7 paistus, õt tuul nakas nõsõma. Ma saisa karmoõka kohvri ja kummikitõga Obinitsa rahvamaja iih ja ooda voorimiist. Aigu lätt veido a sõitma mi Obinitsast saami'. Korjami tõõsõ Maar' a ka pääle ja pruvimi Tarto poolõ sõitma naada. Kats tunni piasi' olõma paras aig, õt kellä ütsäst Lodjakoja mano jõuda'.

Tartoh tulõ kipõst ühiselamust läbi kävvü ja läämä röiva' sälgä panda' ni Raili sõõgiga pääle kor'ata. Ku mi ühiselamu mant minemä saami, om kell jo pia ütesä hummogu. Võtami autopääle sõõgikraami ja Raili ni lõvvämi, õt inne sõõgi saabumist külh lodi kohegi lää'õi. Puul 10 olõmi lodja man ja mi peräst võisi' njo' minnä', a lodi lää'õi viil kohegi.

Seto aoarvamine

Reisiseltskond olõ'õi viil kõik kohalõ jõudnu'. Nii pakimigi hinnäst lodja pääle är ja jäämi uutma. Tund aigu ildampa omma' kõik veiga täpselt kottal. Kiäki olõ'õi kuri. Seto aoarvamine om ju hõste tiidä'.

Ma kae ringi, õt kiä miika sis üteh viil saie'. Sjøo olõ'õi õnnõ Seto Nuuri Seltsi seltskond. Om ka tõisi nägõsit. Mõnõ' vanempa seltsi liikmõ' ja Timmo Margus nii Sibula Piitre. Alt kostus jo pilli hellü. Märgõta, õt täämpä saa laulda' ja tantsi kah.

Lodi lätt Lodjakoja mant minemä ja lodjatiidjä' inemise' seletäse loodust veido ja näütäse, midä kaia' tulõ. Edimätsõ' ol-

JÕMMU: nii näeb välja maailma ainus hansalodi. Foto Aapo Ilves

lõringi' jo käävä'. Rõsnaliina mehe, Imre, kodost hapukurki saa kah pääle haugata. Joba hõikasgi Ahto, õt tahassi kohvi juuva'. Läämi' tütrikutõga alla võileibu tegema. Sõõgikraami

paistus sama pal'lo üteh olõvat, ku juuki. Ei, võip-olla siiski veidomp.

A katskkümmend viis inemist süüt kimmähe är. Rohkõmpki viil. Meil om killu ja

juustu ja tomatit ja munnõ. Angeli üteli, õt kotleti' omma puudu, sõs olõs nigu Paasapäiv. Minkegi peräst tahtva kõik kiluleevä' innemp är süvvä', ku muna sinnä' pääle jõud.

Jõmmu lodi

Peipsi lodi oli spetsiaalselt Peipsi ja Emajõe piirkonna tingimustele kohandatud kaubapurjekas, milliseid ehitati lähipiirkonnas teadaolevalt juba 14. sajandil.

Emajõe-peipsi lodi on ainulaadne laev, millesar-naseid maailmas rohkem polegi, teab Eesti Meremuuseum. Ainulaadse laevatüübi tekkel ja säilimisel mängisid olulist rolli Peipsi, Emajõe ja Võrtsjärve eripärased laevatamistingimused ning juba 14. sajandil hansakogedega siamaile saabunud arhailine laevaehitustehnoloogiaga.

Lotjasid randus hulganisti ka Setomaa piiri pääl asuvas Võõpsu sadamas. Jõmmu nimeline lodi on viimastel aastatel käinud korduvalt teatrit ja kino näitamas nii Võõpsus kui Värskas.

Sõõgi kõrvalõ nakatas hinnäst tutvustama. Ka mullõ om mitu võõrast näko seltskonnah. Timmo Margus pakk vällä, õt võisi' ka seto keelest kõnõlda veido. Kuis kinkõlgi kotoh kõnõldas. Säält jututsõõrist tulõ mullõ mitu üllatust. Na'lakas om mõtõlda, õt tiiat mõnda inemist kavva, a tuud tiia'õi, ku hõste ta seto kiilt kõnõlda mõist.

Kolm sõnna

Sibula Piitre lõud, õt tima lats mõist üldä' lihtsampit kolmõsõnalitsi lausit, Irina kommentiir sinnä mano: «näütüest, anna' mullõ rahha». Irina õks tiid, kuis nä' as'a käävä'. Irina on tark naanõ, tä tiid viil nii mõndagi põnõvat. Mõist meele eski Obinitsa koolist üt-tetõist vahtsõd kõnõlda.

Tahassi pääle süüki toidu alla raputa'. Pillimehe lasõ'õi meil kavva oodata ja joba saagi tantsi ja laulda'. Lavapääl om kõgõ lämmämp. Ma võta uma kudamisa ja roni sinnä. Peris hää om

kaia', kuis inemise' omõmatuh tantsuruumih tantsi mõistva'. Lodja pääl om üts elektrik. Kiäki tark mõist märki, õt elektrik saa õnnõ kats kõrda essu, sõs ku tä ametit valis ja sõs ku midägi võlssi ühendäs.

Kuigi rahulikust om vaihtõpääll jäänü'. Lodi panti saisma, kuna ilm om veiga vihmapsõst lännü. Edesi saa'ai sõita. Läämi' kah vällä kaema. Loodus om eski sääntsõl novembrikuu pääväl illos. Raudoja Ahto ja Priksi Kristjan istva' lodja veerepääll, mullõ tundus, õt väigo-kõnõ tuulõkõnõ võisi' nä' parhilla' vette visata. Püsümä jäävä' sinnä nigu tsirgukõsõ' ossal.

Lodja all ja pääl

Rahvast om õgal puul — lodja all ja pääl. Virga' näio' tegevä lõunasüüki. Aig om nigu saisma jäänü'. Olla' koskil kesest jõkkõ ilosatõ ja ilolistõ inemiste ja pillimänguga. Võeh, om hüä niimuudu.

Lodja keskele om üles pantu kats võrkkiike. Inemise' istva ja lebotava sääl vahetustõga. Parhilla sõidami jo tagasi Tarto poolõ. Rahvas om veido lärmas ja rõõmus. Veido kahjo eski, õt tulõ kraami kokko kor'ada ja är minnä' lodja päält.

Inne maalõ minekut sõidami Tarto pääl viil tillokõsõ tsõõri ja laulami lodja katusõ pääl seto laulõ. Inemise' kiä müüdä läävä, kaeva' meid peris pikält. Tarto om särav tulõdõst. Illos õtak, kell om 5 ja välläh pümme.

Osadõ lodjalistõga tulõ õkvalt siih hüvvä aigu suuvi, tõisiga läämi' viil Ahto mano tsäid juuma. Süüki jäi õks üle, juuki veido vähemp ja ma märgõta, õt pääle mu lahkumist, tetti ka toolõ ots pääle. Ma sai hindäle kodo pätsi leibä ja saia. Ütele opilasõlõ kulus süük õks är'.

Lodjasõitu es saa' eski ilm är rikku, tuuperäst, õt saa lodja sisese varo ala minnä'. Ku inemise', kiä üteh omma' kah sõbralikult kõnõlõsõ' ja laulva' ni mud'o rõõmsa' omma, saagi vällä tulla' õnnõ hüä reis. Tõõnõkõrd läämi' ka Peipsini vällä! ■